

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografa
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu se primesc.
 Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachf., Nux. Augenfeld & Emerio Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bornat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA” ieșe în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
 Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr-ri de Duminică 8 fr. pe an.
 Se prenumără la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 80. etajul I.
 Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 281. Brașov, Vineri 19 Decembrie. 1903.

Coalițiunea naționalităților.

Credem a pute contribui puțin la lămurirea situației și a face astfel un serviciu cetitorilor noștri, decât ne vom ocupa așă și de-o altă cestiune, ce a fost atinsă și ea în același articol al foiei sășesci din Brașov, despre care am făcut amintire ieri. În legătură cu ceea ce privesce atitudinea actuală politică a Sașilor ardeleni, se mai dăce în acel articol:

„Noi, Sașii, nu putem de altă parte să nu fim pătunși și de simțul, că cursul ce l'a luat politica oficială maghiară în timpul din urmă, din deceniu în deceniu tot mai făniș și pronunțat, *ne-ar pute* pe noi naționalitățile tôte nemaghiare cu firăscă necesitate *constringe*, să ne coalisăm într'un fel pentru a respinge cu puteri unite și prin urmare mai cu efect și mai cu succes escesele șoviniste. De s'ar întâmpla acest cas — în *contra* intențiunilor lui Bismark și a propriei noastre dorințe — atunci de sigur nu noi am fi de vină“...

Câtă timiditate și genă, câtă neîncredere și bănuielă ascunsă și câtă lipsă de curaj nu se ascunde în cuvintele de mai sus, deși cel ce le-a scris este, cum însuși mărturisese un Sas care vede lucrurile în culore mai puțin trandafirie, și căruia „i-se pare că optimismul conaționalilor săi e prea bôcăn și cam nereal“.

Se teme autorul rëndurilor citate mai sus, că „cursul politiceii oficiale maghiare“, care merge tot *crescendo*, „ar pute să silăscă“ cândva pe tôte naționalitățile, prin urmare și pe Sași de a-și da mâna pentru comuna apărare.

Mai întâi nu scim pe ce 'și basază părerea, că ar esista o politică oficială maghiară în opoziție cu-o politică neoficială a marelui public maghiar. Înțelegem să se vorbăscă despre o politică oficială și neoficială a Germaniei său și a României față cu cestiunea naționalităților din Austro-Ungaria, d'er a vorbi despre o politică oficială și neoficială a Maghiarilor în raport cu naționalitățile nemaghiare nu pôte avé nici cel mai mic temei.

În cursul deceniilor ultime nu cunoșcem un singur cas, în care să se fi desbinat în mod vădit și serios părerile Maghiarilor, a celor de la guvern ca și a celor din opoziție, cu privire la tratamentul ce aveau să-l facă cestiunei naționalităților. Tot déuna Maghiarii au fost una, cum sunt una și așă fără deosebire de partide și nuanțe ori de câte-ori e vorba de naționalități și de măsurile luate pentru a pune stavile desvôltării lor naționale.

În privința acésta politicianii maghiari, guvernamentalii ori opoziționali, au dat un exemplu, pe care naționalitățile nemaghiare nu l'au urmat în apărarea intereselor lor comune.

Dacă totuși Sașii vorbesc de o politică oficială maghiară, ei au în vedere mai mult contactul deputaților lor cu cei de la putere, care se basază pe ficțiunea deșertă, că aceștia ar fi mai binevoitori și mai sinceri, față cu poporul sășesc, decât cei din opoziție. Totul e o sinamăgire. De ar veni mâne Francisc Kossuth la cârmă, nici el nu pôte să facă din orașele ardeleni predominat de elementul sășesc peste nôpte orașe maghiare, ci ar fi silit a continua întocmai lucrarea de subminare, săvârșită de guvernele de până acum, cu scopul de a le maghiarisa succesiv.

Alta e întrebarea, că ore își vor ajunge și unii și alții scopul? Întrebarea acésta și-o pune și scriitorul articolului din foia sășescă și ajunge la concluziunea, că decât Maghiarii ar reuși să asimileze naționalitățile negermane din Ungaria, de sigur că nici pe Sași nu i-ar

lăsa pentru durată netunși și nerași „de dragul ochilor lor frumoși“.

Eată așa-dér cel mai puternic argument pentru marelui folos, ce l'ar pute trage Sașii dintr'o coalițiune cu naționalitățile asuprite „negermane“. Dér vorba e, că trebuie, după părerea foiei amintite sășesci, să se 'ntemple ceva și mai extraordinar ca până acuma, pentru ca Sașii să fie siliți „în contra programului bismarkian și a propriei lor dorințe“ a merge solidar cu naționalitățile negermane și a încrucișa spada cu Maghiarii.

Sfatul poltic al lui Bismarck pentru Maghiari, era precum ne aducem aminte, ca ei să caute a trăi în strănsă legătură și amicitie cu Germanii din Ungaria, căci după părerea lui, fiind interesele maghiare și germane pe teritoriul coronei sf-lui Stefan inseparabile, ar fi o greșală ca Maghiarii să se credă obligați a trata deopotrivă tôte naționalitățile nemaghiare și a pune pe Germani în aceeași categorie cu Slavii și cu Valahii.

Ei bine. Nu li-se pôte lua în nume de rău Sașilor decât doresc să se realizeze măcar în parte frăția maghiaro-germană după receta politică a lui Bismarck. Ei deci mai așteptă încă în speranță, că d'ora se vor întorce lucrurile cât de cât în sensul statului dat de răposatul cancelar în cunoscuta sa notă adresată consulului general german din Budapesta la 2 Martie 1883.

Éta aici concură politicele oficiale de la apus și răsărit, cari stătuesc și pe Sași și pe Români să se 'mpace și să trăiescă în cea mai bună armonie cu Maghiarii.

După cum stau însă lucrurile, în Ungaria o astfel de armonie este astădă curată imposibilitate. De unde urmază, că ea s'ar pute, pentru câteva momente pentru ochii lu-

mei și mulțumirea cercurilor oficiale interne și esterne crea la părere numai prin intrarea elementelor oportuniste nemaghiare în partidul guvernului maghiar.

Și Sașii făcură începutul!
 N'am dori să le urmeze și alții!

Conflictul ruso-japones. Până în momentul acesta Rusia n'a răspuns încă la nota Japoniei, răspuns, care e așteptat cu extremă încordare de întreaga diplomație. După o ultimă scire, guvernul japones a declarat, că va mai aștepta până la 10 Ianuarie.

Se pare, că Japonia nu se așteptă la un răspuns mulțumitor, căci o telegramă din Tokio vestesce, că guvernul japones a publicat un comunicat prin care consiliul secret autorisază cabinetul de a face un credit nelimitat pentru scopuri de înarmare. Prin o altă dispozițiune se pune în ființă starea de război. Guvernul a chemat sub stég pe tóți ofițerii și soldații din armată și marină. Spitalele Crucei Roșii japoneze au primit ordin să stea gata de plecarea. În fabricile de arme se desfășură o mare activitate ziua-noaptea. Liniile ferate private japoneze înființază stațiuni deosebite pentru soldați și cai.

Firește, nici Rusia nu stă cu mâinile în sin. Ea își întăresce forțele pe uscat și flota de război pe țermii Asiei orientale.

Isbucnirea războiului se așteptă în tot momentul.

Diarelor parisiene li-se anunță din Londra, că ambasada japonesă de aici a declarat, că noua notă japonesă pretinde: *recunoscerea formală a independenței Coreei și Chinei*; tratare egală față cu orice națiune și primirea sistemului „porții deschise“ pentru Coreea și China, precum și o convenție separată privitor la Mandciuria.

Un meeting croat. Lângă Vinkove s'a ținut zilele aceste un mare meeting croat sub cerul liber. Au participat peste

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

File rupte dintr'un carnet.

De la congresul socialist ținut în Brașov. — Convorbire cu un delegat „român“. — Amintiri socialiste din România. — Pentru ce se îmbulzesc evreii la conducerea mișcărilor democratice?

Brașov, 31 Decembrie n. 1903.

Ni-s'a făcut onôrea să fim invitați ca reprezentanți ai presei la congresul II al social-democraților ardeleni, ce s'a ținut aici în cele două zile ale Crăioinului apusean, precum și la serata teatrală dată în sala cea mare a Redutei în onôrea delegaților veniți aici din alte părți.

M'am dus întâi la serată și apoi a doua zi la una din ședințele, ce s'au ținut la hotelul Orient. Atât aici, cât și dincolo lume puțină, atât de puțină, încât, fără teama de a fi desmînțit pot să dăc, că acest congres a suferit un complet fiasco. Cu delegați, ôșpeți, dame și copii, numărul asistenților nu cu mult a întrecut sută. Iși va fi avînd motivele sale și abstenența acésta...

Șeful socialistilor din localitate, croi-

torul Köpf, ca persoană de altmintea simpatic, observându-mă, a fost atât de gentil de a venit pe balconul Redutei cu delegații din Budapesta, și mi-i-a prezentat: „Genosse Grossmann, Genosse Auerbach, Genossin Gárdos Mariska“. Grossmann și d-șora Gárdos s'au îndepărtat, după-ce schimbarăm două-trei cuvinte, Auerbach rămase cu mine.

„D-vóstră sunteți delegat cu scop de a vorbi românesce?“ îl întreb pe d-l Auerbach.

— Da.

— Par-că era anunțat un student cu numele Boșan?

— Asta a fost o greșală. Scrisôrea în care se anunța venirea delegatului român era iscălită de unul Rosenzweig și fiind numele nedescifrabil, s'a cetit greșit Boșan.

— Va să dăcă numele Boșan nu esistă?

— Nu.

— Cine e Rosenzweig?

— Este un tînăr, venit de curînd din Bucuresci, și e redactor la „Adevărul“ din Budapesta.

— Cine mai colaborază la acel diar?

— Eu și Salușinsky.

— Par-că mai este încă un diar socialist în Budapesta?

— Este, d'er acela este organul partidului socialist reorganizat, care recunósce statul ungar, pe când noi suntem din partidul socialist internațional, care nu recunósce granițe de state, ci numai muncitor și luptă între proletarii și capitaliști. Acel diar nici nu pôte avé viitor, este scris într'o românescă detestabilă. Eu nici nu o pricep.

— D-vóstră ved, că vorbiți bine românesce. Unde ați învățat?

— Eu sunt Român, (!) originar din Turnu Severin și de 12 ani lucrez la tipografia lui Posner din Budapesta. La noi se tipăresc libretele de depuneri aprópe de la tôte băncile române.

— Ved, că vă dați multă ostenelă să atrageți poporul român în partidul socialist.

— Da. Eu de exemplu în fie-care Duminică fac excursiuni câte într'o comună românescă. Cunoasc miseria poporului mai bine, decât ori-care condu-

cător naționalist. Am fost în casele țăranelor din Bihor și Arad, am mâncat cu ei la masă și le sciu durerile. Ducem o luptă înverșunată împotriva fruntașilor naționali, împotriva clasei bogate, care în tocmă așa asupresce pe propriul său popor, ca și străinii.

— D-vóstră ved, că duceți o luptă tot așa de înverșunată și împotriva biserică și a preoților?

— Noi nu ne ocupăm cu religiunea. În programul nostru religiunea este declarată de „afacere privată“ și în rëndurile noastre pôte să ocupe loc chiar și cel mai fanatic preot catolic (!).

Discuția noastră, în care am trecut și asupra sufragiului universal etc. fu întrecută prin discursul inaugural al d-lui Grossmann, pronunțat în unguresce. Lumea apusană prăznuia în acea zi nascerea Mântuitorului, Isus Christos, ér Grossmann a dăc, de pe scenă, că astădă se serbeză aniversarea de 19 vécuri, de când s'a născut *idea*. Acea idee promitea răscumpărarea din sclăvie a némului omenesc. Ideea a fost însă mincinosă. Ea n'a împlinit ceea-ce a făgăduit. Omenirea, proletariatul și astădă geme în sclăvie, de aceea

5000 de ómeni. S'a votat un proiect de rezoluþiune, în care se cere înfiinþarea *ma-relui imperiu croat în cadrele monarhiei de Habsburg.*

Tisza și notarii de cerc și comunali. Ministrul președinte Tisza a cerut de urgență de la vicespani să i-se trimită date statistice amănunțite, pentru-ca — conform promisiunilor ce le-a făcut în programul său — să sistematizeze plățile notarilor cercuali și comunali. „Magyar Nemzet” anunță, că vicespanii au satisfăcut deja cererii și acum în ministerul de interne se ocupă cu stabilirea exactă a sumelor, ce li-se cuvin notarilor ca plată.

Din Macedonia. Diarului „L'Ind. R.” i-se scrie din Monastir: O delegațiune de Români notabili din acest oraș în frunte cu d-l Lazar Duma s'a prezentat ȕilele acestea la Hilmi-pașa, inspectorul general al reformelor, cu scop de a-iesprina mulțumiri pentru numirea unui membru român în comisiunea otomană a reformelor. Adresa prezentată de delegațiune era acoperită de mii de iscălituri. — Părintele Theodor a acompaniat pe d-l Duma într'o inspecție, ce a făcut'o acesta de curînd școlilor din vilaetul Monastir. Grecii au profitat de ocaziune spre a denunța pe părintele Theodor ca agitator, însă n'au isbutit cu planul lor. Dealtmintrea părintele Theodor este expus tuturor calomniilor. Un diar grec din Salonic a cerut metropolitului să anatematizeze pe acest preot român.

Din Belgrad se scrie diarului „Temps”, că regicidii amenință, că în cas de vor fi înlocuiți, vor publica o scrisoré forte compromițetóre a regelui scrisă din Geneva înainte de atentat și de pe care scrisóre ei posed o reproducție fotografică. Pe de altă parte colonelul Mașin lasă a înțelege, că el și-ar da bucuros dimisia, spre a ușura poziția regelui. Acesta însă cu condiția, ca să nu fie înlocuit cu o creatură a vechiului regim. Regele l'a rugat a stăruința pe colonel de a se retrage, amenințând chiar că va abdica, decât vor continua a i-se face dificultăți.

Din România.

Răspunsul Regelui Carolla adresa Senatului

Regele Carol a primit alaltăieri la órele 12 biuroul și comisiunea Senatului cu adresa la mesagiul tronului.

D-l P. S. Aurelian, președinte, a dat citire adresei senatului, la care suveranul a răspuns următoarele:

„Domnule președinte!
„Domnilor Senatori!

„Mărturisirile de credință și feliicitările pentru nascerea principelui Nicolae,

„ce Mi-le aduce senatul, sunt scumpe inimii Mele și destéptă în Mine, ca în tot-déuna, o adéneá recunoscință.

„De asemenea privesc cu o vie bucurie asigurările ce Mi-le dați despre hotărârea Domniilor Vóstre de a da guvernului Meu un sprijin statornic și luminat, spre a duce la bun capét marea și rodnică muncă, ce cu atáta rívnă și patriotism ați desfășurat de la începutul acestei legislaturi.

„Restabilirea stărei normale în domeniul finanelor publice și însemnata reformă a axizelor sunt isbândi netággáduite ale sirguinței Domniilor-Vóstre, ele sunt tot-odată și o sigură chezáșie, că veți sci a rezolva cu maturitate și competență problemele economice ce se vor supune desbaterilor Domniilor-Vóstre.

„Urmați dér înainte, Domnilor Senatori, cu același gând pururea îndreptat spre binele obștesc și spre propășirea scumpei noastre Români.

„Vé mulțumesc din suflet în numele Reginei, al Meu și al Familiei Mele, pentru sentimentele de dragoste ce cu atáta căldură Mi-le arátați“.

Discuția asupra adresei în Senat.

Senatul a terminat Marți séra discuțiunea generală asupra proiectului de adresă, care a fost adoptat cu 58 voturi contra 6.

La discuție a luat cuvântul și ministrul președinte D. Sturdza, care s'a pronunțat și asupra politicei esterne a guvernului și asupra raporturilor cu Ungaria. În privința acesta repetă ceea-ce a declarat la Iași în 1895 în cestiunea națională. Éta ce a ȕis atunci d-l Sturdza:

„Trebuie să ne abținem de la orí ce amestec în afacerile interne ale monarhiei austro-ungare. Este absolut inexact că noi nutrim iredentism; iredentismul este absurd și Români nu au făcut nicí odată politică absurdă. Nicí o minte sănătósă în România nu se gândește la iredentism séu daco-românism... O dorință însă ne cuprinde pe toți: ca o armonie frătescă să domnéască între Români și Maghiari, căci interese reciproce cer, ca regatul României să întreție cu regatul veșni relațiuni cele mai amicale“.

*

Adaugem aici, că această declarațiune fusese citită și de ministrul de esterne actual I. I. Brătianu în discursul cel'a pronunțat în cameră cu ocazia desbaterii generale asupra adresei, și cu privire la care „Pester Lloyd” s'a pronunțat, cum am vedut, fórte favorabil din punctul séu de vedere.

Tot atunci ministrul Brătianu a adaugat:

„Éta, d-lor, politica tradițională a partidului liberal. Declarațiunea ce v'am citit, este copia cuvintelor rostite la Iași de

d-l Dim. Sturdza și opoziția a avut curajul să numéscă aceste cuvinte „scuzele de la Iași”, „o trădare națională“...

D-l Sturdza a vorbit apoi despre situația Românilor în Macedonia, care — ȕise — s'a îmbunătătit în urma atitudinii amicale a guvernului turcesc.

Rând pe rând apoi primul ministru a răspuns la tóte cestiunile ridicate de oratorii din opoziție.

Adresa a fost luată în considerație cu 58 voturi contra 6 voturi.

Cestiunea școlilor.

Décă un popor e despoiat de drepturile sale prin forță, cu vremea drepturile se mai pot revendica; dér decât acelea le abandonéază de voie bună, atunci nici când.

Un drept óre-care a mai lăsat în mâinile confesiunilor legislativa țerii în articolul XXXVIII din 1868 despre legea de instrucțiune, dreptul de a-și susține școlile sale proprii. Cine știe ce însemnătate au școlile pentru noi Români și pentru biserica noastră, acela va sci aprecia sforțările, ce trebuie să le facem pentru susținerea acelora. A cui e școla, — ȕice o axiomă veche, — a celuiia e viitorul. Școla e fiica bisericei, și biserica nu póte fi indiferentă față de pierderea fiicei sale. Mila guvernului e nemărginită cu politica sa de statificare a școlilor, și inima noastră se topesce oa untul în fața unei astfel de dragoste și mile. Décă n'am cunoșce din intuițiuni proprii, că pe ce nivel se află instrucțiunea și în școlile reformatilor de pe la Sătmar, n'am avé cuvânt a excepționa mila guvernului, de a micșora sarcinile noastre culturale; dér când vedem în programul inspectorului r. din Sătmar figurând 63 de școle numai române, orb trebuie să fie cine nu vede, că aici nu motive pedagogice reclamă trecerea școlilor confesionale în resortul statului, ci motive etnice politice.

Consistoriul Grádan deja la anul 1899 sub Nr. 912 a dat o circulară, în care provócă oficiile parochiale a pune stavilă pornirilor primejdióse a credincioșilor, cari sub pretext de a scăpa de purtarea sarcinilor școlilor parochiale, își înstreinéază de bună voie și realitățile școlilor confesionale. Dér glasul consistoriului a rémas în cele mai multe locuri glasul celui ce strigă în pustie; căci școlile ni-se închid una după alta.

Décă ne dóre lovitura străinului, mult mai tare ne dóre rétăcirea acelor preoți și dascăli slabi de ínger crescuți cu pâine românescă, cari nu se gândesc la pierderea școlei, nici ca la pierderea unui nasture de la suman. Preotul și dascălul, cari și-au pierdut iluziile într'un vii-

tor mai fericit al bisericei noastre, acela și-a abandonat și vocațiunea sa. Décă s'ar implini întru tóte dorințele ómenilor, atunci acelea n'ar avé nici o valóre înaintea lor; ócái numai lucrurile câștigate cu multă trudă și luptă, au pret. Și datorii suntem a lupta pentru cauza dréptă și atunci, când e puțină speranță de a avé sorți de isbândă. La noi însă nici vorbă nu e de luptă, ci „Lasă facă, lasă trecă; lumea merge de sine însași“.

Că ce concepții greșite au unii preoți români din părțile Sătmarului față de școlile noastre, voiú ilustra cu două date scóșe din viețá, fără să am témá a fi desfidat. Un protopop din diecesa Gherlei, — numele nu impórtá — s'a declarat, că dorința lui cea mai fierbinte ar fi, că guvernul să trecă în resortul séu tóte școlile noastre, căci atunci copiii n'ar cresce proști ci ar sci vorbi unguresce. I-am reflectat că sfinția sa încă știe mai bine unguresce decât românesce, totuși nu d-sa, ci Marconi a inventat telegraful fără sîrmă. Éú un alt prealuminat domn, arhidiaconu părților sátmărene din Careii-mari, în raportul séu oficios către inspectorul regesc al Sătmarului referéză: „că școla Rutenilor gr. cat. din Careiú îndeplinesce aóșl o misiune patriotică“.

Când veți lucruri de aceste, cum di adecă cu potcapul în lună un arhidiacon român, n'ai ce te mira de popa din Domahida, că aplaudéază alătorea cu preducătorul calvin mótiunea inspectorului regesc, ca să se înființeze acolo școlă de stat. În cele din urmă, preotul din Domahida e Rus, și ca atare nu póte înota nicí el în alte ape, decât în acele în cari scaldă Rușii pe la noi. Dér când veți lucruri de astea scrise negru pe alb de feiorul lui Petru Bran, a vrednicului Român de odinórá din Sătmar, are să susține diecesa Oráđii cu profetul: „Prunc am crescut, m'am încređut în ei, și ei s'arésvrătit în contra mea“. Una știu, e sfinția sa, nu și-a pus nicí piciorul în școlile românesce din Careiú, cu atât puțin în a Rutenilor de acolo, de unde are dér cunoștințe atât de pozitive de misiunea patriotică a Rutenilor, decât nu d'acolo, că cu ocaziunea turburărilor de a din acesta școlă au eșit și aceia, cari l'a scuit în față pe d-sa.

N'am mai mâncat nicí eu așa rușin ca la 25 Nov. a. c. când a descins comisia la Moftin pentru a-ne fericí și pe noi cu școlă de stat, când inspectorul regesc m'a aruncat acúsă în ȕiua mare, că d'ce ridic atátea gravamine în contra școlii de stat, că e lucru notoric, că preoții români propun mai regulat religiunea în școlile de stat, pe când în cele confesionale nicí habar n'au de propunerea acleia. Am înghițit în sec, pentru-că am ști-

trebuie să părăsim *idea* care a înșelat lumea timp de 19 vécuri și să ne întórcem spre o altă idee, care de sigur ne va mântui și această idee este — socialdemocrația.

Se putea o desmințire mai categorică a afirmațiunei de adinea-orí a lui Auerbach, — pe care de-altmintrea o cunoșceam din programul de la Erfurt al socialiștilor, — că religiunea este „afacere privată“ cu care socialismul nu se ocupă? Da, „afacere privată“. Chestia este însă, cum se interpretéază acest punct de program, ér literatura socialistă ne ofere din belșug comentare și interpretări.

A doua ȕi în ședința de la „Orient“ s'a ales comitetul central pentru părțile ardeleni, cu sediul în Clușiu.

Referentul Klein Iacob din Clușiu a motivat constituirea acesta cu raporturile speciale ale Ardealului (înțelege: populația română!), pe cari cei de la Budapesta nu le pricep așa de bine ca Ardelenii. Avem un teritoriu mare de administrat, — ȕicea Klein, — către care se adaogă și câte-va comitate din părțile ungurene, Sătmaru, Sélagiu etc. cu o populație de 5—6 milioane de locuitori. Ne aștéptá o muncă strașnică!.

După Klein s'a urcat la tribună d-șóra Gárdos, în órele libere comptoaristă la o firmă din Budapesta. O brunetă mică, cu ochi inteligenți și cu gesturi desghetate. Vorbesce par-că citește. Voce insinuăntă. „Emanciparea femeii asuprite“ și „jugul popilor“ a fost tema ei. Mi-a reamintit pe-o domnișóră profesóră de la externatul secundar de fete „Penetis și Zurmale“ din Bráila, care séména mult cu dënșă și care pe la 1893/94 lua parte la tóte congresele socialiste.

Socialismul a avut în România o epocă de înflorire încă de prin anii optdecí, când „Contemporanul“ din Iași, ce apărea sub redacția lui I. Nádejde și V. G. Morțun, ducea o luptă crâncenă împotriva creștinismului și a naționalismului.

Studenteimea universitară și secundară, numéroși profesori și profesóre și întréga cetá a intelectualilor evrei erau înrolați sub drapelul roșu al socialismului.

La congresul studentesc ținut în Septemvrie 1886 la Bêrlad, studentul universitar C. Gr. Gheorghiu a ținut o conferență publică despre ateism, care s'a publicat la loc de frunte în numărul din Decemvrie a „Contemporanului“. Tînérul

conferențiar ajunse la următoarele conclusiuni:

„Din câte avui cinstea să vă spun, v'ați încredințat, socot, că o schimbare este trebuitóre: Religia nu mai are ce căuta astáđi, când adevérul științei dá răspunsuri la tóte întrebările omului. Dumneđeu n'are unde fi, căci nimic nu póte ocupa un loc în spațiul nemărginit afară de materia veșnic în mișcare...“

„Ateismul nu mai póte fi înlăturat. Acestá invéțătură nouă, e respingerea oricărei religii, este dragostea pentru drept, bine și adevér...“

Mișcarea acesta a mers crescénd în România și s'a purtat pe terenul jurnalistic, literar și politic până la 1899, când partidul socialist s'a prefacut în partid „național democrat“ și scurt timp după aceea s'a contopit cu partidul liberal, luându-se evreilor terenul de a-se mai manifesta ca partid socialist.

Congresul din Brașov m'a reamintit unele detaluri din timpul când luam parte și eu la viețá publicistică din țérá și adesea eram „înfiertat“ de propriii mei elevi în fóia socialistă „Lumea Nouă“ ca mare „Rromân“, fiind-că ími permisesem acombați mișcarea socialistă.

În ȕiua de 31 Martie 1895 s'a constituit în Bráila clubul socialist, la care constituire ținută în sala „Carpați“ avuiú dur rea a vedé pe tribună și pe aminti profesóră, care de atunci probabil o fi venit la alte sentimente.

A doua ȕi după constituire la curs ce-l țineam în clasa VII. vedé de pe cat dră, că circulă ceva priotre elevi. Mă d'jos de pe catedră și confisc obiectul circulant. Era o cartă postală, în care elev Zalman Goldmann raporta unei coreligionare cu numele Elisa Marcovicí din Pitra Neamțu despre constituirea clubului din Bráila. Éta ce seria elevul Goldmani

Bráila 20/1 — III — 95

Domnișóră!

Eri a avut loc aici o mare întruni a muncitorilor, unde s'a pus bazele unui noui secțiunii a partidului muncitorilor social democrat din România.

Cadrul restrîns al unei c. p. nu permite să-ți facă o dare de sémá anunțită a acestei frumóse și imponente întruni de muncitori. Atáta pot să-ți sp că muncitorii au răspuns în mare număr învítării. Sala era ticsită, încát nu n'incăpeau.

A vorbit întâiú un țéran muncitor care a îndemnat pe tovarășii séi a-se gru-

purul adevăr. Am oftat adânc: Dămine, pentru-ce nu ne dai și nouă protopopii vrednici, cari să scie să stringă nu numai girurile școlilor meseriași din Clușiu, ci când cere lipsa, să eșă afară și în district, ca să stăpânească relele, ce bătute poporul. Care protopop se interesează la noi de parochii, școli și biserici din districtul său, când nici în parochia sa proprie nu cathechisează în vecl. Când devine vacantă o parochie mai proventuoasă în diecesă, se află câte 50—60 de concurenți, dăr când e vorba de împlinirea datorințelor, abia dai de unul, doi. Astfel voesc preoții din Sătmăr a pregăti poporul prin școli de stat pentru censul intelectual, ca să nu fie eschiși de la urna alegerilor, pe motiv că nu scie vorbi și scrie ungurește. Vai însă de poporul acela, care e merit de a fi exploatat pentru interesele altui popor!

George Șuta.

Din dieta ungară.

(Ședința de la 29 Decembrie.)

Au vorbit contra proiectului de cruciți Lovaszy, Ugron și Szluha.

Lovaszy a imputat conducerii armatei, că pentru fantasmagoria de mare putere, e gata a vărta rîuri de sânge maghiar și a risipi sute de milioane.

Nyiri (ministru de honveți): *Si vis pacem para bellum.*

Lovaszy: Declarații atât de nehotărâte nu plătesc o cépă. Și Coloman Tisza a declarat la timpul său în cameră, că guvernul n'are planuri de expansiune în Orient, ér după câte-va săptămâni am stat în fața ocupațiunii bosniace. După astfel de antecedente, nu putem da nici o importanță declarațiilor, că noi n'avem ce căuta în Balcani.

Ugron vorbește despre voința regelui și a majorității, și dăce, că voința acestora nu însemnă încă voința națiunii, care se exprimă numai în crearea legilor, pentru care se cere totalitatea legislativă. Puterea regelui se pôte estinde numai până acolo, până unde pentru faptele sale guvernul responsabil ia răspunderea. Ceea-ce se întâmplă pe altă cale, nu este voința regelui, ci numai o voință individuală. Regele maghiar nu pôte exercita mai multe drepturi, decât acele ce i-le asigură legile noastre. Legile acestea au luat dispozițiunii cu privire la limba de serviciu și de comandă, și încă așa, că limba această trebuie să fie cea maghiară. Armatele moderne trebuie să fie naționale. La noi armata nu e națională, și de aici vine, că feciorii cari sunt concediați după împlinirea serviciului, vin pe la vetrele lor ca o negațiune a tot ce e maghiar. Ce mirare apoi, decât emigréză, ca să-și caute o nouă patrie? Ce căutam noi în Orient? Acolo

n'avem nici o vață. Noi numai ca purtătorii armelor austriace putem să ne prezentăm acolo. Cât timp n'am clădit statul național maghiar, nici un Maghiar nu trebuie să se liniștească. Piedeca cea mai mare a înființării acestui stat, este, că în armată nu se valoréză limba maghiară. Nu votez proiectul, fiind-că nu vreau să se împlinescă profeta lui Lud. Kossuth, care a dăis, că Ungaria va fi rugul pe care se va arde pajura cu două capete.

In ședința de ieri, 30 Dec., au vorbit contra proiectului: Csavolszky, Várady și Molnar.

SCIRILE DILEI.

— 18 Decembrie v.

Accidentul Monarchului. Am amintit în numărul de ieri, că monarchului nostru i-s'a întâmplat un accident în Walssee, în urma căruia timp mai îndelungat nu va pôte să părăsească odaia. „N. W. Tageblatt“ espune astfel accidentul:

Domnitorul a petrecut sărbătorile Crăciunului în Walssee. În seara zilei a doua de Crăciun, monarchul a scoborit scările castelului său, obduse cu tapete; pîntenul i-s'a acățat în covor, monarchul a lunecat și a cădut jos peste mai multe trepte. Maj. Sa nu și-a pierdut prezența de spirit, s'a ridicat îndată și a dăis servitorului, care îi grăbi în ajutor, că nu i-s'a întâmplat nimic. Monarchul a urecat apoi éráși scările intrând în odaia sa unde fu chemat medicul de curte Kerzl. Acesta a constatat, că în urma căderii monarchul a avut o *lucație a mușchilor din spate și și-a rănit fruntea prin aceea, că în cădere fruntea i-s'a isbit de marginea unei trepte.* Câte-va zile Maj. Sa nu va pôte părăsi odaia, tratament medical însă nu e necesar.

Aniversarea de 60 de ani a Reginei României. În ziua de 29 Decembrie s'au împlinit 60 de ani de la nașterea reginei Elisabeta a României. Din acest incident s'a celebrat la metropola din București un serviciu divin de mulțumire, ér la orele 12^{3/4} după recepțiunea comisiunii de adresă a senatului, miniștri s'au dus în apartamentele reginei, unde ministrul-președinte D. Sturdza a rostit un discurs de felicitare. Regina a primit din țără și străinătate număröse adrese și telegrame, damele societății înalte din București au surprins-o cu buchete de flori, ér în registrul expus la palat și-au înseris forte mulți numele și urările omagiale.

Rescumpărarea felicitărilor de Anul nou. Obiceiul felicitărilor de Anul nou, împreună cu marți pierderi de timp, cu cheltuieli și alte inconveniente, de câți-va ani încôce a fost pus și la noi în servi-

ciul culturai noastre naționale. Inceputul l'a făcut „Asociațiunea“ pentru literatura română și cultura poporului român, care a inițiat rescumpărarea felicitărilor în favorul Museului istoric și etnografic și cărei i-a și succes a alimenta fondul de zidire pe această cale an de an cu o sumă destul de considerabilă. De-ôrece museul se va preda deja în anul viitor destinațiunii sale și Asociațiunea mai are trebuință de mijloce bănești pentru instalarea lui, ar fi de dorit ca la proxima aniversare să se facă cât mai multe rescumpărări în favorul acestui scop. Prin aceste rescumpărări putem ajuta o frumoasă instituțiune culturală fără a ne impune cea mai mică jertfă. Biroul Asociațiunii va publica și de astă-dată consemnarea donațiilor în o mică broșură ce se va trimite tuturor persoanelor, cari își vor recumpăra felicitările.

Academia română, luând inițiativa ridicării unei statue, marelui poet Vasile Alexandri, a intervenit pe lângă ministere spre a primi liste de subscripție. Ministerul instrucțiunii publice a trimis asemenea liste tuturor direcțiunilor școlilor secundare din țără, precum și tuturor revisorilor școlari, cu rugămintea de a le completa și a trimite sumele încassate dimpreună cu listele, Academiei române.

Statua lui Kossuth și advocații români. Se scie, că camera advocaților din Arad a votat 1000 corône pentru statua lui Kossuth, ce se va ridica în Arad. Contra acestei hotărâri au protestat cinci advocați români și au cerut de la ministrul unguresc de justiție invalidarea hotărârii. Ministrul însă n'a dat ascultare protestului și cererei juste, căci a aprobat suma votată și a dat loc și hotărârii de a-se deschide *cercetare disciplinară* în contra celor cinci advocați români. — Așa se aplică legea și dreptatea în noua eră tiszaisă.

Distribuire de haine și încălțăminte. Din partea Reuniunii femeilor române și a Disociei sf. Nicolae se vor distribui Duminecă în 21 Decembrie v. la orele 2^{1/2} d. a. în sala cea mare a gimnasiunului român, haine și încălțăminte la copiii săraci de la școlile noastre din localitate. E de dorit, ca la această serbare umanitară să participe public cât mai numărös.

Principele Carol în Ploesci. La întorcerea sa din Sinaia, principele Carol s'a oprit timp de o oră în Ploesci și a făcut o plimbare prin oraș, însoțit de prefectul Prahovei d-l Mișu. Principele a vizitat cu această ocaziune și liceul Carol I din acest oraș, intrând în fie-care clasă, apoi s'a întors la gară pe jos.

Este remarcabilă participarea zelôsă a Evreilor la mișcarea socialistă, participare, pe care Eduard Drumont o motivează prin următoarele cuvinte:

„Le Juif en outre, est fort habile; pour détruire l'ancienne société, qui le repoussait, il s'est placé lui même à la tête de l'action démocratique. Les Karl Marx, les Lassalle, les principaux nihilistes, tous les chefs de la République cosmopolite sont Juifs. De cette façon, le Juif imprime au mouvement la direction qu'il veut. (On le vit bien sous la Commune, où l'on n'a pas touché à une seule propriété juive)“.

Pe românește: Jidovul este de altmîntea forte isteț; pentru a distruge vechia societate, în care nu era primit, s'a pus el însuși în fruntea acțiunii democratice. D'al de K. Marx, d'al de Lassalle, principalii nihilisti, toți șefii republicei cosmopolite sunt jidovi. În acest chip, jidovul imprimă mișcării direcțiunea pe care o vrea el. (S'a vădut acesta sub Comuna (1870—Paris.), unde n'a fost atinsă o singură proprietate evrească).

Delalotea.

*) E. Drumont „La France juive“ ed. 115. 1887 I. pg. 528.

O statistică școlară. În România sunt 6 școle normale de învățători (preparandii) și 1 de învățătore (Iași), 42 licee și gimnasii, 11 externate secundare de fete, 19 școli profesionale inferioare pentru fete, 34 școli de meserii pentru băieți, 2 școli de menagiu, 13 școli agronomice inferioare, 3 seminarii și o școlă agronomică superioară.

Principesa Maria a României venind din străinătate, a trecut ieri d. a. cu trenul accelerat prin gara Brașov.

Budgetul ministeriului de culte și instrucțiune publică al României s'a fixat pe exercițiul 1903/904 șcu cifra de 25,556,899 lei, adică cu 498.890 lei mai mult, decât anul trecut. Plusul acesta se va întrebuința pentru gradațiile clerului rural, mitropolii, episcopii, mănăstiri și fondul bisericilor și școlilor române din străinătate.

Militare. Pe ziua de 1 Ianarie s'au făcut următoarele numiri în rezerva onveților: Sublocotenenți: Ioan Maior, Coriolan Balta. Sublocotenent în branșa administrației: Nicolae Muntiu. Cadeți aspiranți de ofițer: I. Raț, Alexandru Roșca, B. Murariu și Florian Mureșanu.

Cancelarie de advocat. D-l Dr. An dreiu Dobosi, aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelarie advocațională în Sătmăr, strada Rakoczy Nr. 39.

Sub titlul „Minerva“ Dr. Trübner din Strassburg a scos al XIII volum din Almanachul academic. Din acest almanach vedem, că numărul total al universităților din lume este: 189. În privința numărului studenților imatriculați în primul loc vedem universitatea din Berlin cu 13,155 studenți, apoi urméză universitatea din Paris, Kairo, Budapesta, Viena. Universitatea din București este a 23-a cu 3304 studenți, ér cea din Iași a 130-a cu 782 studenți.

Dintre farmaciile din cetate nu va fi deschisă mâne. Vineri, după ameză, de cât farmacia d-lui Ferdinand Jekelius „La speranța“ str. Porții Nr. 33. Farmaciile din Blumăna, Brașovechiu și Scheiu vor fi ca și până acuma, totă ziua deschise.

ULTIME SCIRI.

Paris, 30 Octomvrie. Corespondentul londones al ziarului „Matin“ telegraféză acestei foi, că Rusia va respinge cererea Japoniei de ași revizui din nou pretensiunile. În cazul acesta Japonia va fi silită a rupe relațiile pacifice cu Rusia.

Londra, 30 Decembrie. Japonia a cerut Rusiei să-și reducă la jumătate flota de război din apele Asiei orientale.

Chicago, 31 Decembrie. În noul teatru din Jroquoys a izbucnit în cursul reprezentației un incendiu. Un număr de aproape 400 de persoane și-au găsit mörtea în flacări.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop

BIROUL AVOCAȚILOR

W. A. Macedonsky

și

Nicolae Andrei Popovici

doctori în Drept

Nr. 9 Strada Doamnei Nr. 9.

București.

ôre de consult 9—11 a. m. 5—7 p. m.

Consultațiile se pot da în limba franceză, germană, ungară și rusă, corespondențele asemenea. Biurul se însărcinează și cu încasări, informațiunii comerciale și executări de sentințe.

toți într'un mănunchiu și numai astfel vor pôte fi luminați asupra rolului rol însemnat în societate și asupra mijlocului de îndreptare a relei lor sörte creată de burghezie etc. etc.

Apoi a vorbit d-l Athanasiu advocat din Galați și delegat al secțiunii partidu lui din Galați. Acesta într'o cuvântare de aproape 2 ore întreruptă forte des de aplauzele și strigătele de bravo! ale muncitorilor, a arătat marele folose ce le vor produce muncitorilor gruparea într'un singur mănunchiu. El a încheiat cu cuvintele: Acuma prieteni, vă rog, răspundeți-mi, e nevoie de a-se grupa toți muncitorii fără deosebire pe sex și naționalitate? La cari toți au isbucnit în strigăte „Da, e nevoie!... e nevoie“ Bravo!... La urmă s'a cetit o moțiune, care a fost primită în unanimitate.

Cred, că vei găsi tôte acestea mai pe larg în „Lumea Nouă“. Ca să veți cât de departe ați ajuns cu soc. d-vótră a muncitorilor, iți trimit aici copia placardei de pe stradă: Muncitorii de tôte breslele sunt chemați a-se întruni în ziua de Duminecă 19/31 Martie a. c. în sala „Carpați“ pentru a-se constătui asupra formării unei secțiuni a Part. Munc. Social Dem. din România după norma organizărilor din București, Iași, Galați, Craiova, Ploesci, Piatra, Bacău, Giurgiu, etc. Ei iți place? D'abia înființat clubul din Peatra și deja se prenumără între cele dintăi (După

Ploesci). Asta, cred, pôte fi încă o încurajare pentru d-vótră. Lucrați deci înaintel

Petică mi-a spus, că și-a scris, dăr n'a primit până acuma răspunsul de la d-ta și-i se pare, că i-ai scris pe adresa școlii și scrisoarea a intrat în mâna unui profesor. Te rog deci răspunde-mi decât în adevăr i-ai scris. Răspunde-mi de urgență, căoi Petică plăcă dăilele astea la Galați. Te rog scrie-mi din când în când despre mersul societății de la D-vótră. Asemenea voiți face și eu. Te salut prietenesce Z. W. Goldmann.

Află că I. A. (profesoara) e în Brăila. Ea a luat parte la întrunirea de ieri a muncitorilor. Ea rămâne aci până la vacanțe. Poți să-i scrii pe adresa d-șorei I. A. Brăila.

Adresa: Z. W. Goldmann Str. Rahovei 144 Brăila. Imi rezerv ca în viitoarele coresp. să-ți scriu mai multe“.

Mult m'a rugat Goldmann să-i înapoiez cartă confiscată, eu însă am rămas inflexibil chiar și la rugămintea lui repetată cu lacrimile în ochi pe scările liceului până, la ușa cancelariei, rugămintea argumentată cu cuvintele: „D-le profesor scoți cum „ne rugăm“ în „Tatăl nostru“: Și ne értă noué greșelile, precum și noi értăm etc.“

Goldmann a scăpat atunci cu șese ôre carcer.

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Decemv. n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	118.85
Renta de corone ung. 4%	98.75
Impr. oil. fer. ung. in aur 3 1/2%	91.20
Impr. oil. fer. ung. in argint 4%	98.30
Oblig. oil. fer. ung. de ost I. emis.	93.—
Bonuri rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	206.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	163.—
Renta de hartie austr.	100.45
Renta de argint austr.	100.40
Renta de aur austr.	120.65
Rente de corone austr. 4%	100.60
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	93.05
Losuri din 1860.	155.80
Actii de-ale Băncei austro-ungar.	15.92
Actii de-ale Băncei ung. de credit.	778.—
Actii de-ale Băncei austr. de credit	685.50
Napoleonori	19.05
Mărci imperiale germane.	117.10
London vista.	239.30
Paris vista.	95.17 1/2
Note italiene	95.35

Cursul pieței Brașov.

Din 31 Nov. n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.90	Vend.	19.94
Argint român.	18.80	"	18.90
Napoleonori.	19.04	"	19.08
Galbeni	11.20	"	11.30
Ruble Rusesco	2.53	"	2.54
Mărci germane	117.25	"	118.40
Lire turcesco	21.58	"	21.60
Seris fonc. Albina 5%	101.—	"	101.25

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

AVISO,

pentru beutori de vin!

Pivnița Eszterházy

a fost preluată de curând de către mine în exploatare personală spre a corespunde cerințelor celor mai înalte.

O încercare va convinge pe ori și cine despre bunătatea și curetenia vinurilor cumpărate de mine personal, din podgoriile cele mai reputeate, precum și despre manipularea cea mai îngrijită acelorora.

Wilh. Kopony.

Socotela curată!

Cel mai cu efect săpun med. este

Săpunul Carbol-Păcură și Puciósă

a lui BERGMANN.

(Marca: 2 minerii)

dela BERGMANN & Co., Drezda și Tetschen a/E. excelent și probat contra tuturor necurătenilor pielei, ecsemă, ca: paraziți, roșeli, p strul, pete roșii etc. **bucata 50 bani.**

Se capătă la: Teutsch & Tartler și la farmacia V. Roth, în Brașov. 27—30.(930).

ANUNCIURI

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrierilor administratiunii. In cazul publicării unui anuntiu mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Intr'o cancelarie advocatială în Brașov, află aplicare ca concipient un tiner român jurist, care se cunoscă perfect limba maghiară.

A se adresa la Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Nr. 19771—1903.

Escriere de licitațiune cu oferte.

In scopul predării lucrărilor pentru edificarea unei case nouă pe sâma vigiliilor de pădure în Curmătură, cu prețul de 5246 cor. 48 fl. se va ține la 14 Ianuarie 1904, 10 ore a. m. o licitațiune cu oferte, în oficiul economic orașenesc.

Condițiunile de ofert și de contract, planul și preliminarul de spese se pot lua în vedere până la ziua de licitațiune în oficiul economic orașenesc, înainte de amăzi, pe timpul orelor de oficiu.

Brassó, 16 Decemvrie 1903.

2—2.(1197)

Magistratul orașenesc.

Lista de Vinuri

din

Pivnița Eszterházy

- 1) Vinuri albe, Ménes-magyaráder de masă, și vinuri sortate litru pr. 40. 50. 60, 70 cr.
- 2) Vin negru, Méneser. litru pr. 40, 50, 70 cr.
- 3) Ausbruch, litru 1 fl.
- 4) Sauvignon, litru 1 fl.
- 5) Muskat ottonel, litru 1 fl. 20.

Sauvignon și Muskat ottonel sunt podoba pivniței mele și aparțin în general flórei vinurilor, în butelii ajustate foarte frumos se potrivesc cu de se bire pentru Cadouri de Crăciun și anul nou.

WILHELM KOPONY.

!!Cel mai potrivit DAR de Crăciun!!

„Clipe de Repaus“

Seria II.

SCHIȚE ȘI FOIȚE DE SORCOVĂ.

Cea mai frumoasă lectură pentru sărbători!!

Prețul unui exempl. trimis franco 1 cor. 60 b.

A se comanda la editorul

D-I VIRGIL ONIȚIU, director gimn. în Brașov.

La succesorii A. BIDU,

Piața mare, Șirul Inului Nr. 30

(Halta Tramvaiului)

se pot căpeta mașini de lampe sistem auer l-a calitate. — **PETROLEU** calitatea cea mai bună cu preț moderat.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. nng. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvrie st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5:20 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2:45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 8:13 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10:26 m. séra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la ora 3:55 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 11:40 m. a. m.
- III. Trenul accel. la ora 2:19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- IV. Tren mixt la órele 6:50 séra.* (* Circulă numai până în Predeal)

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5:25 min. dim.*
- II. Trenul mixt la ora 8:45 min. a. m.* (* au legătură până la Ciuc-Gyimes).
- III. Trenul de per. la ora 2:50 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Brașov la Zărnești (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 9:2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la ora 5:25 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la órele 5:07 m. dim.
- II. Trenul de persoane la ora 7:50 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2:9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 9:27 min. séra.

Dela București la Brașov:

- I. Trenul accel. la óra 2:18 min. p. m.
- II. Trenul mixt. la óra 9:18 min. séra.
- III. Trenul pers. la óra 5.— m. p. m.
- IV. Tren. de pers. la óra 7:41 min. dim. (care circulă numai dela Predeal).

Dela Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de persoane la óre 8:25 m. dim. (are legătură cu Ciuc-Szereda)
- II. Trenul de pers. la óra 1:59 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Gyimes).
- III. Trenul mixt, la óra 6:10 m. séra.*
- IV. Tren de pers. la órele 10:01 m. séra.* (* au legătură dela Tușnad.)

Dela Zărnești la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la óra 7:02 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 1:07 min. p. m.

Călindarul Plugarului

În editura tipografiei A. Mureșianu, Brașov, a apărut „Călindarul Plugarului“ pe anul visect 1904. — Anul XII.

Ca și în anii trecuți, așa și anul acesta „Călindarul plugarului“, fidel numelui său, intră în casele cărturarilor noștri dela sate, ca prin învătățuri și povețe din ramura economiei, să le îmbogățescă cunoscințele și să-i îndemne la muncă rațională, servindu-le tot-odată de călăuză în viața practică.

Cei cari se vor grăbi a-și procura „Călindarul Plugarului“, vor mai avé, în afară de acesta, prilegiu de-a-și petrece cu el câte-va óre vesele și senine, cetind bucățile alese ce le cuprinde în partea literară și distractivă, în care se publică câte-va piese alese, anecdote, glume și povețe.

Conținutul „Călindarului Plugarului“ este următorul:

In frunte se află o ilustrație: (Orașul Brașov). Urméază cronologia anului 1904. — Regentul anului. — Sărbătorile și alte zile schimbătoare. — Calculul sărbătorilor mai mari. — Posturile la răsăriteni. — Caracterul anului 1904. — Urméază partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturi asupra lucrărilor, ce are să le facă economul, care ține să-și pórte economia după tóte cerințele. — Urméază genealogia domnitorilor din Europa. — Taxele telegramelor și postale. — Taxele pentru epistole. — Taxele pentru pachete și pentru porto-tarif după greutate. In partea acesta se dau număróse indicațiuni cu privire la regulile de observat la trimiterile de scrisori, han și pachete. — In rubrica timbre și taxă se arată, ce anume timbre și taxe se cer la tot felul de petițiuni, documente etc.

Rubrica *têrgurilor* e foarte bogată. După datele oficióse din nou îndreptate și publicate de ministeriul de comerț se arată têrgurile libere din Ardel, Banat și Țera unгурescă, cu observațiunile necesare, apoi têrgurile din Bucovina, și un adaus la têrgurile din Banat și Ungaria, precum și têrgurile aranjate după lună.

Fartea economică a Călindarului conține următoarele articole scrise de colaboratorul nostru economic d. I. *Georgescu*; anume: „Industria de casă — seceriș de érnă“, un articol instructiv despre marile folóse ce le aduce țéranului nostru industria de casă; „Cultura nucilor“, „Cultura prunilor“; „Ciuma cartofilor“; „Bóla de gură și de unghii la vite“.

In *partea literară* se publică trei poesii alese: „Codrule Măria-Ta“și „Doina“ de M. Eminescu, apoi „Cântec românesc“ de G. Coșbuc. Urméază o istorisiré foarte interesantă: „Cuza Vodă și țéranii“, scrisă de colaboratorul nostru d. Gr. N. *Coatu* (Banca, jud. Tutova, România) într'o limbă neaoșe moldovenescă ce séménă mult cu limba ce se vorbesce la Românii din Transilvania.

Urméază după scósta un interesant episod din viața directorului de șócle Gavril Munteanu, scris de G. *Barițiu*, și o caracterizare, de C. *Bolliac*.

Se publică apoi *Povețe* interesante și instructive, ér la urmă *Anecdote și glume*.

Partea restantă cuprinde anunțuri pe mai multe pagine.

„Călindarul Plugarului“ costă exemplarul 44 bani + porto, și se vinde la tipografia A. Mureșianu, la librăria H. *Zeidner* Brașov (care are și depositul pentru vânđătorii de călindare) și în tóte librăriiile. Așa în librăriiile din Arad, Agnita, Blașiú, Baia-mare, Bistrița, Caransebeș, Cernăuți, Cohalm, Elisabetopole, Făgăraș, Gherla, Lugóșiú, Mediaș, Oradea-mare, Oravița, Orăștie, Reginal săsesc, Sibiiu, Cluj, Sătmar, Sebeșiú, Timișóra etc.

Abonații diarului nostru, pot să comande călindare de-odată cu reînóirea abonamentului.